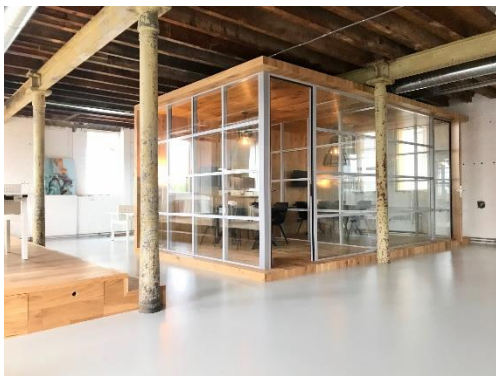

Circulaire inrichting

Auteur: Timm Hartmann, bestuurslid NVBK

Het is inmiddels een kleine vier maanden geleden dat wij verhuisd zijn naar dé circulaire hub van 's Hertogenbosch: De Mengfabriek. Circulariteit is een van de thema's waar wij dagelijks mee te maken hebben. Daarbij zijn wij niet vies van wat stevige uitspraken zoals: "De energietransitie is een randvoorwaarde, de circulaire transitie is de uitdaging." Vanuit dat gedachtegoed zijn wij aan de slag gegaan met onze eigen nieuwe huisvesting. Circulair praten is namelijk circulair doen! En oh, wat hebben wij mooie dingen gezien, gehoord, gedaan en geleerd.

Een circulair project begint met een visie. Wij laten zien dat circulaire bouwprincipes haalbaar zijn en dat dit niet per se resulteert in een 'kringlooplook', maar juist in een fris, modern en vooral ook mooi kantoorgebouw. Omdat wij maar acht jaar gebruik mogen maken van deze locatie, is de drijfveer om circulair te bouwen extra groot. Wij willen geen volle afvalcontainer achterlaten als wij het pand verlaten. Juist deze visie is de sleutel tot succes, want hiermee zijn wij op zoek gegaan naar samenwerkingspartners die dit delen en daarom nét een stap extra durven te zetten om dit te realiseren.

Collega Wouter Roemaat heeft onze visie omgezet in een schetsontwerp. Hiermee hebben wij een stip op de horizon geplaatst die niet in beton gegoten is, maar waar we samen met onze samenwerkingspartners naartoe kunnen werken. Daarbij hebben wij de volgende eisen gesteld:

- al het toegepaste materiaal is hergebruikt, gerecycled of hernieuwbaar;
- al het toegepaste materiaal is losmaakbaar en herbruikbaar of recyclebaar;
- al het toegepaste materiaal bevat géén toxische stoffen;
- er wordt geen gebruik gemaakt van pur en/of kit.

Wij spreken (waar mogelijk) een restwaarde af voor na deze acht jaar of wij hanteren alternatieve verdienmodellen. Wij zijn trots op het eindresultaat dat mede door het doorzettingsvermogen van zowel samenwerkingspartners, collega's en iedereen die een steentje heeft bijgedragen tot stand is gekomen.

Het podium

Vanwege de hoogte van de ramen zijn de werkplekken op een podium geplaatst, zodat onze collega's naar buiten kunnen kijken. Het podium is gerealiseerd door het monteren van een computervloer. Deze is door onze collega's gratis afgehaald via Marktplaats (bij een slooproject in Almere). De norm voor het stellen van hergebruikte computervloeren ligt erg laag. Alle stelpootjes waren vastgelijmd of gekit. Onze collega's hebben lijm- en kitresten van deze pootjes verwijderd en hebben toen het podium weer opgebouwd. Dit is financieel gezien natuurlijk onhaalbaar in andere projecten, maar het geeft wel aan waar de praktijk en theorie met elkaar botsen.

De afwerking van het podium bestaat uit volledig hergebruikte samengestelde vloerplanken - die opnieuw bewerkt zijn. Om het nét even iets moeilijker te maken moest dit losmaakbaar zijn en wegens esthetische redenen haaks op de gevel uitgevoerd worden. Dit maakt de detaillering van de trap des

te meer belangrijk. Het ontstaan van kieren is tegengegaan door een hoeklijn aan de randen die wel verlijmd is. Deze volledig hergebruikte samengestelde vloerplanken zijn ook toegepast bij de gerealiseerde kasten, zodat de uitstraling één geheel vormt met het podium en de overlegruimten.

De overlegruimtes

De meest in het oog springende onderdelen in ons circulaire kantoor zijn de overlegruimtes. Via Van Wijnen Noord hebben wij gebruikte en modulaire glazen puien kunnen gebruiken. Aannemersbedrijf MP Drijvers BV heeft deze overlegruimtes gerealiseerd. De glazen puien in combinatie met een houten frame en hergebruikte eiken delen zorgen voor speels vormgegeven kubussen. Leuk feitje: de deuren draaien allebei een andere kant op, omdat ze gespiegeld geplaatst zijn. Iets wat niemand opvalt, maar in reguliere bouwprojectsituaties niet toelaatbaar zou zijn. Wij vinden dit juist een mooi detail.

Installatieconcept

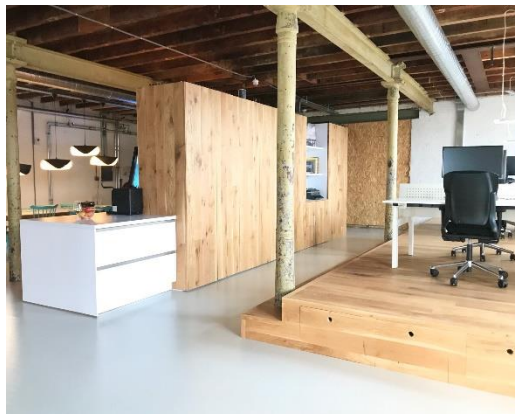
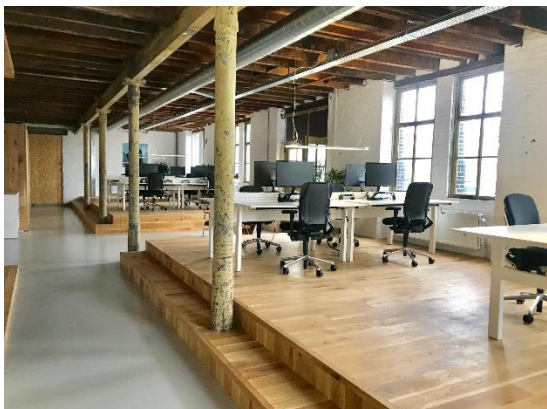
De installatiebranche is vaak onderbelicht als het om circulariteit gaat. Op het gebied van energie hebben wij een dubbele uitdaging voor onszelf gesteld, namelijk gasloos en circulair. Gasloos is ons clubhuis helaas nog niet. Wij gaan met onze burens experimenteren om een collectieve duurzame energieopwekking te realiseren. Dit vraagt nog wat tijd. We hebben gekozen voor een pragmatische oplossing en hebben hergebruikte radiatoren gekocht. De praktijk blijkt ook hier weerbarstig. Het is ons niet gelukt het leidingwerk voor de verwarming circulair in te kopen. Daardoor is het meeste leidingwerk nieuw.

De beschikbaarheid van hergebruikte installatieonderdelen is heel beperkt en datgene dat beschikbaar is, voldoet niet aan de locatie specifieke behoefte. Ondanks een intensieve zoektocht hebben wij concessies moeten doen en deels nieuwe materialen moeten toepassen en deels hergebruikte materialen via New Horizon aangeschaft. Bovenstaande geldt ook voor de e-installaties. Derhalve heeft Mega-Elektra ons geadviseerd bij de toepassing van innovatieve en slimme concepten op het gebied van verlichting. Dit zijn drie type sensoren:

- aanwezigheid en lichtsterkte (is iemand in de ruimte);
- persoon (is er een persoon op een bepaalde werkplek/bureau/tafel);
- beweging op detailniveau op basis van o.a. haarbeweging, oogknipperen (stilleplekken).

Vloerafwerking

De eerste ingeving bij een mooie en strakke vloerafwerking is natuurlijk een gietvloer. Laat dit net even tegen alle principes van circulair bouwen ingaan. Tapijt past niet in het ontwerp en wij willen ook niet het gevoel van een boomhut nabootsen door alles met hout af te werken. Een circulaire kunststof vloerafwerking bleek echter lastig te vinden. Na veel speurwerk, afspraken met leveranciers en aanvragen van monsters (die we trouwens netjes hebben teruggestuurd), zijn we bij kunststof tegels gekomen van Nora. Om deze tegels ook losmaakbaar te verwerken, was er een dikkere tegel dan normaal nodig (van 2 tot 3mm en nu 8mm). De afweging van extra materiaal versus verlijmen is makkelijk gemaakt, omdat wij de tegels over acht jaar weer mee kunnen nemen naar een nieuw kantoor. Als je bij ons langskomt, zie je helaas dat de ondervloer toch door de afwerking heen te zien is. Samen met Nora zijn we aan het kijken hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden. Dit is het nadeel en het voordeel van koploper zijn: door circulair te doen is het mogelijk om producten door te ontwikkelen en in de toekomst hier een voordeel uit te halen.

Circulaire pantry

Onze pantry is een echte eyecatcher die de werkruimte en de entree scheidt. Mandemakers keukens heeft een stap gezet richting circulariteit door de eerste keuken te fabriceren met biobased plaatmateriaal. Wat het effect van dit plaatmateriaal is op de kwaliteit op langer termijn is een experiment dat wij dolgraag aangaan. Daarnaast heeft Mandemakers een teruglevergarantie toegezegd met 30% van de restwaarde over acht jaar. Voor beide partijen dus een interessante propositie, wij een mooie strakke pantry en Mandemakers een experiment met weinig risico. Hopelijk resulteert dit in nog meer circulaire keukens voor de toekomst!

Wij zijn geïnspireerd geraakt en willen onze ervaringen graag delen. Uiteraard nemen we onze ervaringen ook mee in onze projecten. Om in 2050 een volledige circulaire bouweconomie te bereiken, moeten er nog genoeg stappen gemaakt worden. Wij hebben nog tijd, maar laten wij met zijn allen meer experimenten aangaan om dit proces te versnellen! Een les die wij geleerd hebben, is dat je de ambities en verwachtingen met elkaar moet delen en ruimte moet houden in het proces. Circulariteit zit soms in de kleinste details waarover je van tevoren helemaal niet nadenkt. Iedereen wil vooruit, maar niemand zit te wachten om alle risico's te dragen.